

A háború gyermekei

Gyermekanyag és gyermekkatona a Nagy Tavak vidékén

Orona Fiona, Schumicky Lilla, Szilasi Ildikó

A háború gyermekei

A történet az afrikai Nagy Tavak vidékén zajló háborús konfliktus áldozatait mutatja be. Mégsem száraz dokumentumokat feldolgozó, rideg történelmi könyvre kell gondolni. Az ugandai háború borzalmaival igen, a szörnyűségeket túlélte gyermekkatonák és gyermekanyag sorsával azonban nagyon sokáig nem foglalkozott egyetlen szervezet sem. A könyv szerkesztői így arra vállalkoztak szavakkal, a történet elbeszélésével, az egyéni tragédiák bemutatásával próbálnak segíteni, az Észak-Ugandában zajló elborzasztó eseményekre a világ figyelmét felhívni. Nem külső szemlélőként, számok és adatok, pusztán történelmi események kronologikus rendezésével viszonyulnak a megdöbbentő témához, hanem háttérbe vonulva, a túlélőket szólaltatják meg, az ők kifejezően egyszerű beszámolóival érzékeltetik a tragédia felfoghatatlanságát, azt a szomorú tényt, hogy a 21. századba lépve még mindig milyen aljasságok történhetnek meg. A gyermekként elrabolt fiúk és lányok elbeszélései a harci kiképzésekről, szexrabszolgaként való kihasználásukról, rokonaik, barátaik, ismerőseik legyilkolásáról, a legvadabb horrorfilmből is illőek, mégis a valóságról, a megtörténtekekről szólnak. Arról az embertelen környezetről és bánásmódról, melyet 10-12 éves gyermekeknek kellett átélniük.

A rémálomként kísértő múlt mellett azonban megjelenik a reménytelen jövő is a könyvben. A fogságból kiszabadult fiatalok rehabilitációjára, a rendezett életbe való visszaintegrálásukra való törekvés. E terápia részeként az érintettekkel lerajzoltatják azt, melyet szavakba foglalni képtelenség, a lehetetlennel harcolva megpróbálják feldolgoztatni a tragédiákat. A könyvben megszólalókat évekig kizárólag az életben maradás ösztöne jellemezte, a kinyújtott karként érkező segítségnek köszönhetően azonban ma már visszatérhettek a számunkra oly megszokott mindennapi cselekvések és érzések világába.

A könyv nem ítélkezik, nem ad iránymutatást, nem próbál elfogult, érzelmeket kiváltó fordulatokkal befolyásolni. Ránk bízta, hogy a túlélők beszámolóin keresztül miként látjuk magunk előtt a tragikus történeteket. A szerkesztők nem használnak irodalmi körmondatokat, változatos kifejezésformákat, a túlélők egyszerű tömondatai sokkal beszédesebbek. A könyv inkább tekinthető naplónak, egy közös naplónak, melyben néhány fiatal életének legsötétebb időszaka elevenedik meg. A visszaemlékezéseket olvasva olyan érzésünk támad, hogy a tragédiák különbözősége ellenére az átélt események egygyé kovácsolják az elszegvedő alanyokat, s ez az összefogás az, amely a jövőjüket szebbé teheti. A könyv egyedi kezdeményezés, sajátos módon foglalkozik egy elfeledett háború, érdemtelenül magukra hagyott áldozataival. Üzenete egyszerű: ha akkor nem segítettünk, próbáljunk most, hogy mindez soha többé ne történhessen meg.

Az ugandai konfliktus 1986 óta tart, ennek ellenére a világ csak néhány évvel ezelőtt figyelt fel rá. Sok előre lépés azonban nem történt. Ma is erőszakoskodnak a lázadó csoportok, gyerekeket rabolnak el, fosztogatnak, gyilkolnak. Afrikában több mint 300 segélyszervezet működik, a korrupció azonban oly mértékű, hogy 100 dollárból legfeljebb 3-4 jut el a rászorulókhhoz. Sőt, az olyan térségek esetén, mint amilyen történetünk színtere, melyekről a külvilág még csak nem is tud, s a könyvben elbeszéltek alapján, szegényében lehet nem is akar tudomást venni, még kaotikusabb állapotok uralkodnak, állandó humanitárius katasztrófával fenyegetve. *A háború gyermekei* néhány fiatalról szól, történetük azonban több ezer afrikai ember története.

Németh Kamilla